

Neapstrīdamās patiesības liecība

MVO foto arhīvs

4. ala Kumranā, kur tika atrasti senie Bībeles vistokji

Ir zinātniski pierādīts, ka Bībele pareizi vēsta Patiesību par Jēzus dzīvi, Viņa Augšāmcelšanos, mācību un ietekmi uz visu to dzīvēm, kas Viņu iepazinuši un Viņam tic. Zinātniskās izpētes gaismā kļuvis skaidrs, ka Jaunā Derība ir ticības dokuments, ko rakstījuši aculiecinieki un kas uzticīgi glabāts līdz mūsu laikiem – tas ir ticams liecīnieks, uz kuru var paļauties.

Evaņģēlijā autors Lūkass neslēpj, ka viņš pats nav bijis aculiecinieks faktiem, kuri rāisījuši lielas pārmaiņas visā cilvēces vēsturē, t.i., Jēzus nāves un Augšāmcelšanās notikumiem. Viņš personīgi nepazina Jēzu tajā laikā, kad Skolotājs no Nācaredes Galilejas kalnos mācīja ebrejus, gaidot praviešu solījumu piepildīšanos. Tomēr Lūkass uzņēmās grūto darbu un apkopoja informāciju no cilvēkiem, kuri bija „*pirmie aculiecinieki*” un „*vārda kalpi*”. Viņš par to raksta tā: „*Kad jau daudzi sākuši aprakstīt lietas, kas notikušas mūsu starpā, kā tās mums atstāstījuši pirmie aculiecinieki un Dieva vārda kalpi*” (Lk 1,1-2). Evaņģēlijā autors Lūkass nemin, vai personīgi

ir ticies ar pārējiem diviem evaņģēlijā autoriem – Marku un Mateju, kuri uzrakstīja savus darbus, pirms Lūkass bija atgriezies un pievienojies Sv.Pāvila mācekļu pulkam. Bet viņam bija par viņiem jāzina, ja reiz viņš runā par stāstiem, kurus izklāstījuši „*vārda kalpi*”. *Apustuļu Darbos* vairākkārtīgi tiek pie minēts Jānis, vārdā Marks, kuru 13,5 viņš sauc par „*kalpu*” (*hypereten*).

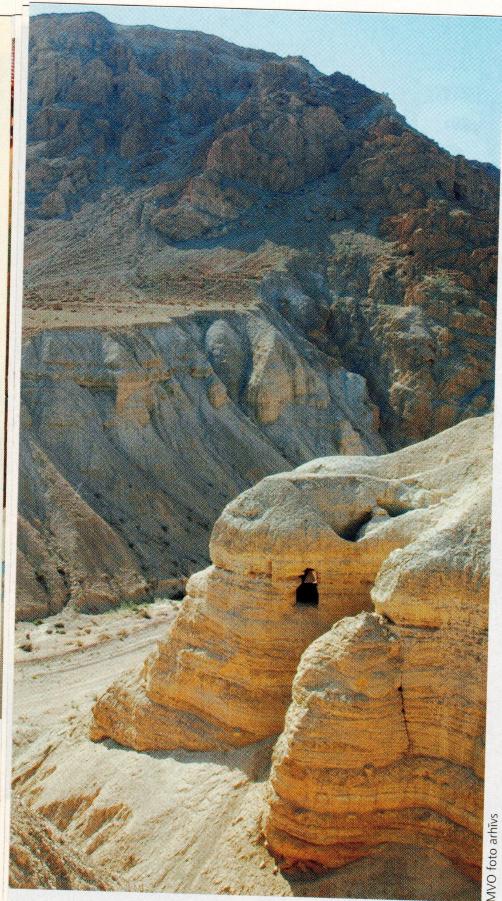
Interesanti, ka no šī panta grieķu valodā nebūt neizriet, ka Jānis-Marks bija Sv.Pētera vai Barnaba kalps vai ka viņš tiem palīdzēja, kā to varētu saprast no mūsu valodā tulkočā teksta. Svetais Lūkas lieto šo vārdu tā, it kā šis tituls „*kalps*” jeb evaņģēlijā autors bija

zināms un saprotams visiem. Tādā veidā uzzinām, ka 46.gadā, kad Pāvils un Barnaba evaņģelizēja Kiprā, Jānis, saukts par Marku, jau bija pazīstams kā *hypereten* – „*vārda kalps*”, tas ir, kā rakstītās liecības par Jēzus Kristus Dzīvi, Nāvi un Augšāmcelšanās autors. Šī rakstītā liecība šodien mums ir pazīstama kā *Sv. Marka Evaņģēlijs*.

Papirusi no Kumrānas

Acīmredzamu iemeslu dēļ līdz šai dienai nav saglabājušies sākotnējie teksti, kurus sarakstīja Evaņģēlijā autors Marks ar savu roku. Tomēr viņa ▷

**Gadsimtiem ilgi
zinātnieki uzskatīja,
ka Jauno Derību,
Evaņģēlijus un Apustuļu
vēstules 1.gs. nav
sarakstījuši apustuļi.
Jaunākie pētījumi
šodien sagrauj zinātnes
pieņemtās idejas**

Cave No. 7 in Qumran, where ancient biblical scrolls have been found

MVO foto attīrs

darbs, kurš atbalsta misionāru centienus un stiprina ticību tiem, kas tikko atgriezušies, ātri izplatījās visā Romas impērijas teritorijā. Nav brīnuma, ka nekavējoties tika izveidotas desmitiem šīs grāmatas kopijas, kuras tika nosūtītas uz visām vietām, kurās atradās ticīgo kopienas. XX. gs. alā Nr. VII, kura atrodas Jūdejas tuksnesī blakus Kumrāna apmetnes drupām, tika atrasts viens neliels papirusa gabals ar vārdiem, kuri atbilst Sv. Marka Evaņģēlijam. Ir pārsteidzoši, ka no papirusa gabaliem, uz kuriem saglabājušies daži padsmīti burtu, var izlasīt tikai vienu pilnu vārdu *Kai* („kā arī”), kurš precīzi atbilst Sv. Marka Evaņģēlijai 6. nodaļas 52.-54. pantam, kā tos lasām šodien. Izvērtējot visus pieejamos senos rakstītos materiālus un ņemot vērā visus iespējamos variantus, kādi sanāk no bojāto papirusu burtiem, spānu profesors *A.Dou* aprēķināja, ka kļūdās iespēja Sv. Marka Evaņģēlijai identificētajos burtu pētījumos ir niecīga un veido 1:900 000 000 000. Tas nozīmē, ka šis Evaņģēlijs, kurš rakstīts pirms 46. gada, ir saglabājies bez jebkādām izmaiņām.

Ir absolūti skaidrs, ka neviens manuskripts nevarētu nokļūt Kumrānā pēc 68.

Ir apbrīnojami, ka burti, rakstīti uz dažiem papirusa gabaliem, precīzi atbilst Sv. Marka Evaņģēlijam, kādu to pazīstam šodien

gada, kad šīs apdzīvotās vietas iedzīvotāji bēga no romiešu legioniem, kuri postīja visu Jūdeju. Toreiz viņi centās saglabāt to, ko uzskatīja par vērtīgāko, tomēr to, ko nevarēja ņemt līdzi – bibliotēku ar rakstiem ebreju, grieķu un arameišu valodās, viņi noslēpa alās, kurās tie saglabājās līdz mūsu dienām, kad tos nejauši atklāja. Tas fakts, ka papirusi tika rakstīti tikai uz vienas puses (tātad grāmata rakstīta tipiski jūdaismā un agrās kristietības manierē), un rūpīgie zinātniskie stila pētījumi apstiprina, ka kopija, kura tika atrasta alā Nr. VII, tika rakstīta apmēram 50. gadā. Tātad mums ir neparausta Sv. Marka Evaņģēlijai autentiskuma liecība, kura rakstīta pirms 46.gada, pārrakstīta uz papirusa tīstokļa aptuveni 50. gadā, noslēpta pirms 68. gada alā Nr. VII un atklāta 1955. gadā, lai apstiprinātu un stiprinātu mūsu ticību neklūdīgajam Dieva Vārdam. Pētījumu rezultāti par šo papirusa gabalu tika vairākkārt publicēti un tos detalizēti aprakstīja *Vittorio Messori* savā grāmatā *Nonāvēts Poncija Pilāta laikā*.

Oksfordas papirusi

Evaņģēlijā autora Lūkasa otrā priekšteča vārds bija *Matejs Levi ben Chalfaj*. Viņš bija ebreju nodokļu iekasētājs, pierēja divpadsmīt apstuļu grupai, kurš, saskaņā ar tradīciju, uzrakstīja savu Evaņģēliju *ebrejiem viņu valodā*. Nav izslēgts, ka uzreiz pēc tā uzrakstīšanas viņš pats savu darbu iztulkkoja grieķu valodā, ko soprata visi viņa tautieši bez izņēmuma, kuri dzīvoja vairākus gadus. Savukārt vairāki arī dzīvoja vairākus gadus, kad sita krustā Kristu, apm. 30. gadā, līdz vismaz 36.gadam, kurā pēc Stefana noslepkavošanas visiem ticīgajiem, izņemot apstuļus, nācās pamest Jeruzalemi

(Apd 8,1). Visticamāk viņš tomēr lika pilsētā, kad to aplenca romieši 70. gadā, jo līdz tam laikam visi tās sekojāji, atceroties viņiem izbrīdinājums (Mt 24,2-16), Jeruzalemē atstāja. Pēc tam, kad tika izpostīta zāleme un sagrauts templis, šī vieta vairs nekad nav bijusi par Ebreju ģelīzācijas centru un apstuļu gaļvietu. Arī Mateja Levi darbs tika kopēts un lasīts *nocrim* sinagogā ebrejiem, kuri ticēja Jēzum), kā arī tiešu saietos. Tas droši vien tika un pārrakstīts Ēģiptē, kurā Kristus plauka ebreju kopienas un kurā tās tika atrasts ievērojamais paņēmums ar numuru P64, kurš tagad glābās Oksfordas Magdalenas koledžā. Isto atkārtoti izpētīja, uzskatīja, ka norakstīts apmēram 200. gadā. C.I. un M.Ankona savā grāmatā *The Papyrus* apraksta šī papirusa vēstu kādas izpētes tika tam veiktas.

Pētījumā tika izmantotas jaunās metodes paleogrāfijā, kopā ar rūpīgu papirusu analīzi, piemērojot koaksionālu lāzera epifluorescences mikroskopu (lai ko tas nozīmētu). Pateicoties mikroskopiskai pārbaudei, izdevās atklāt nebojāto burtu formu, kā arī pētīju izslēgtos punktus, kuri tekstā neizrājas un kuri izrādījās vienkārši smagums. Tika izmantots milzīgs daudzsalīdzinošo materiālu, kas ir saglabājies uz dažādu periodu papirusi. Iegūtie secinājumi mūsu ticībai ir svarīgi. Protī, zinātniskā veidā un tiski pareizi, izmantojot zinātniski nenieciskās kameras, C.P.Sids pierādīja, ka papiruss P64 tīcis pārrakstīts ne vēlāk kā 68. gadā, tātad laikā, kad apustuļi pastāvīgi uzturējās Jeruzālemē un vairāk nekā 1000 gadiem vēlāk. Tātad mēs varam būt īsti pārliecīni, ka Jēzus mācekļi bija Viņa brīnumu, nāves un Augšāmcelēnas aculiecinieki. Atceroties Viņa spīdīkus, noteikti viņi lasīja dokumentu, kura fragmenti tagad glabājas Oksfordā. Un šis dokuments ir Sv. Mateja Evaņģēlijs, tieši tāds, kādu mēs to pazīstam mūsdienā Bībelē.

Barselonas papirusi

Barselonā, Evaņģēlijā autora Lūkā Fonda mītnē, atrodas arī vēl citu pap

rusu fragmenti, kas apzīmēti ar Nr. P67 un kuri norāda uz ievērojamu līdzību ar Oksfordas papirusiem. Jau agrāk tika izvirzīta doma, ka tie ir fragmenti no tās pašas grāmatas, kura satur Mateja Evaņģēlijā tekstu. Tomēr pētījumu rezultātā tika konstatēts, ka tas nebija gluži tas pats kodekss (grāmata, līdzīga šodienas, ar rakstiem abās lapas pusēs), bet gan teksts, kas pārrakstīts tajā pašā laikā, ko veicis varbūt pat pats autors. Attiecībā uz šiem Jeruzalemes atklājumiem arheologs A.Kohens intervijā ar *Jerusalem Christian Review* teica: „*Gadsimtiem ilgi zinānieki uzskatīja, ka Jauno Derību, Evaņģēlijus un Apustuļu vēstules 1.gs. nesarakstīja apustuļi. Tika apgalvots, ka gadu desmitiem Jēzus un apustuļu mācība tika sludināta mutiski, pirms to izklāstīja rakstiski aptuveni otrajā gadsimtā.*” Profesors O.Mazars no Jeruzālemes piebilst: „*Šodien vecākajiem papirusiem, kuri satur Jaunās Derības fragmentus, veiktie jaunākie pētījumi met izaicinājumu zinātnē pieņemtajam viedoklim.*” Līdz ar šiem zinātniskajiem atklājumiem ir nopietns pamats uzskatīt, ka Jaunās Derības grāmatas tika rakstītas pirmā gadsimta vidū un to darījuši cilvēki, kuriem šie darbi ir tradicionāli arī piedēvēti, kurus ir lasījuši un apstiprinājuši citi notikumu aculiecinieki. Šos darbus plaši izplatīja paši apustuļi, vienlaicīgi sludinot Evaņģēliju arī mutvārdū veidā.

Ticības apliecinājums Kristus Dievišķumam

Pats fakts, ka gūti vēsturiski pierādījumi tam, ka Evaņģēlijā rakstīti agri, liek nobālēt visiem ķecerīgajiem uzskatiem par to, ka īstais Jēzus atšķirās no tā, kas aprakstīts Evaņģēlijā, bet patiesā apustuļu mācība nebija tāda, kādu to attēlo Jaunā Derība un Baznīcas mācība. Šo pierādījumu spiedienu neiztur un sabruk putekļos visas teorijas par Jaunās Derības grāmatu pakāpenisku rašanos un to redīgēšanu desmitgažu laikā. Līdz ar to tās satur aculiecinieku un tuvāko mācekļu spilgtas ticības liecības par patieso, vēsturisko Jēzu Kristu. Tieši šādas liecības var atrast mūsu pētītajos papirusos, kuri glabājas Oksfordā, vecākajos mūsu rīcībā esošajos Sv. Mateja Evaņģēlijā fragmentos. Uz kā tie balstās?

Viens no galvenajiem argumentiem, ko izmanto herētiķi, kuri noliedz Kris-

7Q5 papiruss ar fragmentu no Marka Evaņģēlijā teksta

vēlāk pagānu aprindās bija pirmā reize, kad Jēzu sāka uzskatīt par Dievu. Oksfordas papirusi sniedz neapstrīdamu pierādījumu tam, ka Jaunās Derības kopijās attieksme pret Jēzu bija kā pret Dievu, pie kam laikā, kad dzīvi bija vēl apustuļi un starp tiem arī Evaņģēlijā autorī, vārda kalpi. Vēl vairāk, C.P.Sids norādīja, ka neviens cits kā paši apustuļi apzināti ieviesa savdabīgo parādību – svēto vārdu saīsinājumus, ko plāši izmantoja vēlākos laikos. Pat šodien jūs varat redzēt šos saīsinājumus uz Pareizticīgo ikonām un liturgiskajos tekstos, piemēram, ΙΣ ΧΣ ar šķērssvītru augšā, nozīmē „Jēzus Kristus”. Līdzīgi saīsinājumi jau no senatnes funkcionē ebreju mentalitātē, kam raksturīga dzīļa godbījība pret Dieva vārdu, kuru nedrīkst izrunāt, bet tekstu ar Dieva vārdu nedrīkst mīdīt kājām vai iznīcināt. Pat šodien dievbījīgs ebrejs var normāli uzrakstīt vārdu „Kungs” attiecībā uz cilvēku, bet vienmēr rakstīs „K-gs” attiecībā uz Dievu. Tāpat arī tekstos grieķu valodā, vārda „Dievs” vietā būs rakstīt ΘΩ (saīsinājums no *theos*), savukārt vārda „Kungs” vietā būs rakstīts ΚΣ (saīsinājums no *Kyrios*). Tieši šāds pieraksts, KE *Kyrie* („Kungs”) vietā, parādās Oksfordas papirusā Mt 26,22, kurā, skaidri atsaucoties uz Jēzu, mācekļi jautā: „Taču ne es, Kungs?”. Pārrakstītajā papirusā, kas tapos vēl tad, kad bija dzīvi apustuļi, tad, kad viņi atradās Jeruzālēmē un apmeklēja joprojām darbojošos templi.

Papirologs C.Roberts uzskata, ka šāda svēto vārdu pierakstu sistēma Jeruzālemes kopienā tika ieviesta vēl pirms sacelšanās Jūdejā 66.gadā. Pēc viņa domām, šāds pieraksts bija pirmās Baznīcas ticības apliecinājums Kristum kā Dievam. Tātad mums ir vēl viens skaidrs pierādījums tam, ka apustuļi, Jēzus Kristus dzīves, nāves un Augšāmcelšanās liecinieki, apliecināja ticību Viņa dievišķajai dabai, kura mājo Viņā blakus pilnīgajai cilvēcībai. Viņi paši to neizgudroja, jo neviens normāls ebrejs, kas tika audzināts jūdaisma tradīcijās, nespēs izgudrot Svēto Trīsvienību. Tomēr viņiem vajadzēja tai noticedēt, pamatojoties uz sava Skolotāja Jēzus no Nācarenes vārdiem, darbiem un, galvenokārt, Augšāmcelšanos.

7Q4 Magdalēnas papiruss ar fragmentu no Mateja Evaņģēlijā

tus dievišķību, ir rakstīšanas īpatnības, kādas pastāvēja pirmajos kristietības gadsimtos. Proti, toreiz netika atšķirti lielie burti no mazajiem. Šī iemesla dēļ daži uzskata, ka nevar pierādīt, ka apustuļi pirmā gadsimta pirmajā pusē, būtu izcēluši vārdu „Kungs”, attiecinot to uz Jēzu un pielīdzinot Viņu Dievam. Šie cilvēki apgalvo, ka apustuļi, kuri bija jūdaisma piekritēji, nespēja izdomāt ko tādu kā Mesijas dievišķo kultu.

Ira taisnība, ka viņi paši neko tādu nevarēja iedomāties. Tomēr nav taisnība, ka tikai daudzus desmitus gadu

Miroslavs Ruckis ■